

מלא העומר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
נתב בציאותו למי שילמדו או יפוסס דבר
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעד
לפני א, ח, ואם יבואו על קברי
תפלו ויאמרו איזה מזמורי תהליב
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוורמאן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספר
הגני מוסר מודעה שהחלטתי לה
בלי נדר בכל יום על כל אלה
בספרים, ונידור בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צור
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב
וכל הלומד בספרי יוכה ליר'
והצלה בכל טוב, בזה ובזה
המנוח יצחק אשר לך לך

סגולה

צדקת הצדיק

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר
הבטיח כמה פעמים שיעש
טובה וימליץ טוב למי שיעש
טובה לגשמתו, וכך חרות ע
מצבתו

תירץ

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהואל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

יפן אהרן אל מרים והנה מצורעת. וכן אהרן נצטרע וכמו שאמרו בשבת (דף צז.). ונראה לברא הטעם שלקו מרים ואהרן בצרעת, היות שהם חשדו את משה רבו בגסות הרוח וגבהות, וכפי שאמרו 'הרק אך במשה דבר ה' והלא גם בנו דבר', ומדוע הוא מתנהג בפרישות יתירה מאיתנו, ומצינו (ערכין טז.) שהנגעים באים על גסות הרוח. ונמצא שלפי דבריהם סוברים הם שצריך לבוא על משה נגעים מחמת יהירותו, ולכך מזה כנגד מזה לקו הם בנגעים. (זרע שמשון אות ו').

ויצעק משה אל ה' לאמרו אל נא רפא נא לה. יש לתמוה מפני מה צעק משה, וכפי שנאמר 'ויצעק משה אל ה', הלא אמרו (ברכות כד): כל המרים קולו בתפילתו הרי זה מנביאי השקר. ויש לתרץ עפ"י מה שאמרו חז"ל והובא ברש"י: 'אל נא רפא נא לה', בא הכתוב ללמדך דרך ארץ, שהשואל דבר מחברו צריך לומר שנים או שלשה דברי תחנונים, ואח"כ יבקש שאלותיו. והנה כתב הרמ"א (או"ח סימן ק"א ענין ב') דאף שאסור להשמיע קולו בתפילתו, אם משמיע קולו כדי שילמדו ממנו בני ביתו איך להתפלל מותר. ולפ"ז מתיישב היטב הטעם שהיה מותר למשה להגביה קולו ולצעק, כי רצה ללמד את בני ישראל כלל חשוב זה בהלכות תפילה, שדרך ארץ לומר שנים או שלשה דברי תחנונים קודם בקשת התפילה, ובאופן שבא ללמד איזה דין והלכה, מותר לצעק. וזה מה שאמר הכתוב 'ויצעק משה אל ה' לאמרו אל נא רפא נא לה', ולכאורה תיבת 'לאמר' מיותרת. אולם לפי הנ"ל מדוקדק היטב, שנרמז כאן שצעקתו של משה היתה מפני שרצה ללמדנו לומר אל נא רפא נא לה, והיינו שרצה שישמענו בני ישראל האיך שמתפלל, וילמדו מכך שדרך ארץ שהמתפלל יקדים שנים ושלשה דברי תחנונים ואח"כ יבקש, ובאופן כזה מותר להגביה קולו. (זרע שמשון אות ז').

לע"נ הגר נחום ב"ר יוסף הסופר מטאחוב
זצ"ל י"א צ"א אייר

בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. במד"ר (טו"ב): זה שאמר הכתוב 'ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר', אמר לו הקב"ה למשה לא בשביל שאני צריך לנרות הזהרתיך על הנרות, אלא לזכותם, שנאמר 'ונהורא עמיה שרא' וכו', בא ללמדך שאינו צריך לנרות של בשר ודם וכו', ולמה צוה אתכם, לזכותכם, לכך נאמר 'בהעלותך את הנרות, הוי' ה' חפץ למען צדקו', ע"כ. יראה כי המנורה הוא כנגד התורה, דכתיב 'תורה אור', והתורה נחלקה לשבעה, שבעה ספרי תורה, דפרשת 'ויהי בנסוע הארון' הוא ספר בפני עצמו. והענין כי עיקר התורה הוא שבע מצוות, לכן באדם הראשון נאמר 'לעבדה ולשמרה', 'לעבדה' זו מצוות עשה, 'ולשמרה' זו מצוות לא תעשה, והוא שרשי המצוות הם 'שבעה', ועשרת הדברות שהם שורש ספרי תורה, 'חצבה עמודיה שבעה', ותר"ג מצוות הם הענפים, ואילו לא חטאו היו יכולין לתקן בשבע מצוות שורש וענפים שהם תרי"ג, ואולי בענין זה קיים אברהם את כל התורה, במה שתקן בשרשי שבע מצוות ענפי תרי"ג, ואפילו עירובי תבשילין. רק צדקה עשה הוא יתברך להורות לנו השרשים עם הענפים, לכן אמר 'ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר', אף שרשי המצוות הם שבעה. ולכן המנורה שמרמז לתורה 'חצבה עמודיה שבעה', [והיינו דלכן יש במנורה שבעה קנים], 'אל מול פנה מנורה יאירו שבעת הנרות' ראשי תיבות בגימטריא 'אמת', שיהיה תורת אמת.

לע"נ הגר יעקב ב"ר משה אלקיים זצ"ל י"א צ"א י"ב סיון

אין מעבירין על המצות, והמאחר מצות מילה. אמרו בשבת (דף כג.): הרואה נר חנוכה צריך לברך. ופירש"י: למי שלא הדליק עדיין בביתו. וכתב האבני נזר (או"ח

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

שרואה הנר חנוכה, א"כ גם בסוכה יצטרך לברך שהחיינו מיד בעת עשיית הסוכה. ולכאורה יש לומר דבסוכה אינו חשיב מעביר על המצוה, כיון דאח"כ בשעת קידוש, יברך שהחיינו על סוכה זו, ונמצא דתיקן מה שקלקל מקודם. משא"כ בנר חנוכה, אם לא יברך עכשיו ברכת הרואה על נר זה, הרי לא יברך כלל ברכת הרואה על נר זה, ולכן חשיב מעביר על המצוה.

אבל כתב האבני נזר דזה אינו, דגם אם חוזר אח"כ ומברך על סוכה זו, חשיב מעביר על המצוה, כדאמרו ביומא (דף לג.), דהטעם דדיושון מזבח הפנימי הוא קודם להטבת חמש נרות, משום דאין מעבירין על המצות, ובעת שנכנס להיכל, פוגע תחילה במזבח הזהב, ולכן צריך מקודם לקיים מצות הדיושון, לפני שיפנה להיטיב את נרות המנורה, ע"ש. הרי דאם מעביר על המצוה של דיושון, אע"ג דלבסוף מקיים מצות הדיושון כהלכתו, אפ"ה מיקרי מעביר על המצוה, וא"כ מדוע אינו מברך שהחיינו מיד בשעת עשיית הסוכה.

וכתב האבני נזר דיש שני דינים בזה: (א) אם מעביר על המצוה לגמרי, כגון בנר חנוכה שאם אינו מברך על נר זה, אי אפשר עוד לתקן, אז בכל אופן הדין דאין מעבירין על המצוה. (ב) אם אפשר לתקן מה שקלקל, והיינו לברך שהחיינו על סוכה זה אח"כ, אז אם איכא סיבה לעבור על המצוה, כגון כדי לסדר כל הברכות על כוס של קידוש, אז מותר לעבור על המצוה. וז"ל: ואף דבעושה סוכה והולך ממנה ואינו מברך זמן, נמי חשיב מעביר על המצוה, אף שחזר אליה אחר כך, כדמוכח ביומא (דף לג.) בדיושון מזבח הפנימי קודם להטבת (שתי) [חמש] נרות משום דאין מעבירין, ומ"מ מסדר כולהו אכסא דקידושא. נראה לי דהתם היינו טעמא דמ"מ כיון דטפי עדיף אכסא דקידושא, מותר לעבור, כיון דפגם באותו סוכה שמעביר ממנה, ומתקן באותה סוכה עצמה כשחוזר ומברך עליה אכסא דקידושא. משא"כ בנר חנוכה שמעביר מנר זה ומברך על נר אחר, ואין התיקון באותו נר.

ודומה להא דאמרינן בשבת סותר על מנת לבנות במקומו חייב, דההיא סתירה 'בנין' מיקרי, כדפירש המרדכי (הביאו הטו"ז) בהלכות בית הכנסת סימן קנ"ב סק"ג לענין נותץ אבן מבית הכנסת), אבל שלא במקומו פטור, דמ"מ באותו דבר הוי מקלקל. והכא נמי החילוק בסוכה כשמעביר ממנה על מנת לברך אח"כ אכסא דקידושא לא חשיב בתחילה פגם, כיון שכוונתו לתקן אותו דבר עצמו. משא"כ בנר חנוכה חשיב כסותר על מנת לבנות שלא במקומו ומקלקל הוא ואסור, עכ"ל.

והוסיף האבני נזר, דהכלל של 'אין מעבירין על המצוה', הוא בין אם מעביר על החפץ של מצוה, כגון שאינו מברך על נר חנוכה זה ברכת הרואה, ובין אם מעביר על הזמן של המצוה.

'רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר: **סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני.**

אור צדיקים ישמח וגו' רשעים ידעך. שלמה המלך המשיל נפש צדיק לאור, מפני שהנפש אור שכלי, לוקח מכסא הכבוד, והאור הוא אינו אלא מעצמותו וגופו, אינו בא לו ממקום אחר ואיננו תלוי בדבר אחר. והמשיל נפש הרשע לנר, שאור הנר אינו מעצמו, אבל תלוי בדבר אחר, והוא השמן והפתילה, כי מיד שיכלה השמן והפתילה, ידעך הנר מיד. כן נפש הרשע תלויה בקיום גופו, כי אין עיקר שמחתה רק בשמחת הגוף, ועל כן תכלה ככלות הגוף, והכליון הוא שלא תאור באור החיים, ואע"פ שאין לנפש מוח, תענש בעונש מר ממות. ולפי שלא השתדל בדרכי האור אלא בדרכי החשך, על כן תחול עליה מדת החשך, והנה זה כליון חרוץ לנפש, והוא העונש שאין לו סוף, ויסוריין שאין להן קץ, וזהו שאמר שלמה המלך (משלי יא:ז): 'במות אדם רשע תאבד תקוה', לא אמר 'במות רשע', אלא 'במות אדם רשע', לבאר כי הנמשך אחר תולדות האדמה ומשתקע בתאוות הגופניות נקרא 'רשע', ועל כן 'במותו תאבד תקותו' עמו, כי לא היתה תקותו כי אם בעניני גופו, לא בעניני נפשו, ומפני זה באבדן גופו תאבד תקותו. ומזה אמר 'ידעך', שהוא ביטול האור, והוא העונש בנפש הרשע. ונראה לומר שאין לשון דעיכה ביטול לגמרי, אלא שלא תאיר ותזכה לנועם הראוי לה, אך לשון כיבוי הוא ביטול לגמרי. אבל במעלת נפש הצדיק הזכיר 'שמח' והוא השכר, כי לשון שמחה תוספת השגה ורוה"ק, וזהו 'אנכי אשמח בה', וכן 'שמח ה' במעשיו', ולפי שהצדיקים עובדים להקב"ה בשמחה, על כן זוכים למעלת השמחה לעוה"ב, כי מדת השמחה תחול עליהם ושואבת נפשם ומקיימת אותם לנצח.

סימן תק"ו), וז"ל: משמע מלשונו דאפילו עתיד להדליק בביתו, מברך [בשעה שרואה הנר ברכת הרואה]. וחלקו עליו, דיש להמתין לברך ברכת הרואה עד הדלקה, דומיא דרב כהנא מסדר לכולהו [ברכות, ברכת שהחיינו, וברכת לישב בסוכה] אכסא דקדושא (סוכה מזו). ולפי עניות דעתי נראין דברי רש"י, משום דאסור לעבור מנר שרואה מלברך עליו, דאין מעבירין על המצות. ובמצוה דאורייתא היא אסור תורה, כדמוכח מקושת התוס' (זבחים נא). למה לי קרא ד'אל פתח אהל מועד', תיפוק ליה דאין מעבירין, עכ"ל.

אבל הקשה האבני נזר, דאם מצד הדין של אין מעבירין על המצות, צריך לברך ברכת הרואה מיד

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מאראד זצ"ל

אריינברענגען ידאט חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח יורש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן וועט עס טון פאר אייער ישיעה פרייוואט, בנאמנט, קאנפידענעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, במתנות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות, די שטיין בלייבט אין דעם אויזען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט איין וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקט, שהוא עת רצון להפיל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- יעדע גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משם).
- די שטיין ווערט באראבען ווי די ריכטיגע וועג און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מקען אויך אכענעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מקען באשטעלען אסאך שטיינער כדי זאלט עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובל'דיגע אויפן פון מכן דורות ישרים זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן ארץ: **יבצר הלב - אנציוען וין השרץ צו אירשקייט, שיהיבן לבו לשמים לטובה** (ס'רופט די גאנצע מענטש, וזאגט מלאים - וועסט זעהן וואונדער) מקען עס געבען פון מעשה.

פאר פרטים וופט-טקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש, ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיין זון בעהט מיין "וועק מיך" אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

אין האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

כהאב גינגעווייזען זעהן הצלחה מיט מייער קינדער נאכען מנוב זיין פאר מיין חברים קינד

אין חילוק בין מעביר מזמן, למעביר מחפץ. ואדרבה עיקר דין אין מעבירין במעביר מזמן כנ"ל מפירש"י, וזה במעביר לזמן אחר, אבל במילה הרי מלו באותו יום, ואינו זז מיום ההוא כלל. ואף שעושה באותו יום כמה מעשים קודם לכן, לית לן בה, כיון שאינו מעביר ממנו. ולכן כתבו הפוסקים בפדיון הבן שיפדנו מיד ביום שלשים ואחד משום מצוה הבאה לידך, והוא דין של 'אין מעבירין' כנ"ל בשם רש"י, ובודאי שאינו מחויב לפדותו מיד בבקר, רק שלא לדחותו ליום אחר, וכן מעשים בכל יום, וברור וכו'. והטעם לחלק בין מעביר ליום אחר דאסור, ובין מאחר רק לאחר שעה דמוותר, הוא משום דכל היום הכל זמן אחד, משא"כ יום אחר. וראה לזה מדברי הש"ס (ר"ה ו: 'כיון שעברו שלשה רגלים בכל יום עובר עליו בכל תאחר', הרי אמר 'בכל יום', ולא אמר 'בכל שעה' עובר בכל תאחר, משום דלא הוי איחור אלא ביום. וכן לשון הרמב"ם (מילה פ"א): משיגיל כל יום' שעובר עליו ואינו מל עצמו עובר בעשה".

וז"ל: ודע דאיסור אין מעבירין על המצות, כתב רש"י (יומא לג.) דילפינן לה במכילתא מ'ושמרתם את המצות', קרי ביה את המצות, מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, ע"כ. ומה נלמוד דלאו דוקא כשמעביר מחפץ מצוה לחפץ אחר, אלא הוא הדין כשמעביר מזמן אחד לזמן אחר, שהרי זה עיקר דין המכילתא. ועל כן מבואר בפוסקים בעשיית סוכה, שיעשנה ויגמרנה תיכף ביום שאחר יוה"כ. וכן בפדיון הבן כתב הרא"ש (סוף בכורות הל' פדיון בכור ס' א'), וז"ל: ואחר שלשים יום יפדנו מיד שלא יהיה המצוה, כמו שאמרו במצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, ע"כ. ופסק כן בשו"ע (יו"ד ס' ש"ה סעי' י"א). שוב מצאתי הדבר מפורש במגילה (דף ו: 'דר' אליעזר בן יעקב אומר, דאם קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה, אין קורין אותה באדר השני, שכל מצות שנוהגות בשני נוהגות בראשון), משום דאין מעבירין על המצות. הרי מפורש דמעביר מזמן אחד לזמן אחר, נמי חשיב מעביר.

וראינו שם בטורי אבן דהאי לישא ד'אין מעבירין' גבי אדר ראשון, לאו דוקא, דלא שייך אלא במעביר ממצוה אחת לחברתה,

או לדבר הרשות. והנה הרגיש שהתוס' שם סבירא להו דהוי אין מעבירין ממש, והטורי אבן חולק על התוס' כדרכו. אבל מדברי רש"י יומא שפירש אעיקר דין אין מעבירין ה"ל מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, מוכח דעיקר דין אמעביר מזמן אחד לחבירו. ואין לנו לשמוע לו נגד רש"י ותוס', עכ"ל.

והנה הטורי אבן הביא ראייה לסברתו דלא שייך 'אין מעבירין' אלא בהעברת מקומו, ולא העברת זמן. מהא דאמרין (יומא כח: 'כל היום כשר למילה אלא שזיזין מקדימין למצות. ואם איכא בהעברת זמן משום 'אין מעבירין', מדוע אמרו דרק משום זריזין מקדימין למצות יש להקדים, הלא איסור הוא משום אין מעבירין על המצוה. וכתב על זה האבני נזר, דלא חשיב 'מעביר' אלא אם מעביר ליום אחר, אבל באותו יום גופא ליום חשיב 'מעביר'. וז"ל: ובודאי שזו אין ראייה של כלום, דודאי

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שחר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיצא בהן ומדרשי רשב"י - (זהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובוזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

לע"נ הגר"ר נפתלי הירץ ב"ר שמעון וואלף רובין זצ"ל י"א צ"ג סיון

תרועה יתקעו למסעיהם
ובהקהיל וגו' תתקעו ולא תריעו. כי 'תרועה' מתרגמין 'בבא', שבא על צער. ו'תקיעה' על שמחה, וכמו שנאמר 'כי תבוא מלחמה בארצם על הצר וגו' והרעותם וגו' וצביון שמחתכם וגו' ותקעתם'. ובשעת מסע האדם בדרך, הוא בטירדא וצער ואינו בנייא. ועיין בברכות (דף יא.) ממעטין מ'בלכתך בדרך', טירדא דמצוה. ועל כן היה הסימן המסע ב'תרועה'. והקהל היה בעת החניה שהיו בנייא ושמחה, לכן הסימן ב'תקיעה'. וידוע דמ"ב מסעות ומקומות החניה הם נגד שם מ"ב, וכל אות הוא מדריגה בפני עצמו, ובין מדריגה למדריגה יש מסע שהולך ונוסע להגיע לאותו

אפשר לברך שהחיינו. וכן בברכת הוראה איכא הפסק בין ראיית נר תנוכה זו ובין ראיית נר תנוכה אחר, ולכן יש בזה משום אין מעבירין. ובמקום אחר (גליוני הש"ס ר"ה ו: 'תירץ הגר"י ענגיל באופן אחר, וז"ל: יש לעיין מדוע לא אמר בכל 'רגע ורגע' עובר בכל תאחר. ואולי באמת בעבירת ג' רגלים היה לו לעבור בזה רק פעם אחד בכל תאחר, ומכאן ואילך לא היה ראוי להיות בו תורת כל תאחר, רק תורת זריזין מקדימין. ורק כיון דלילה אינו זמן הקרבה, נמצא דמשעבר היום הרי הוא מסתלק מן המצוה, לכן עבירת היום בלי הקרבה, הוי איחור חדש, ועובר בכל יום בכל תאחר. וע' רמב"ם בהלכות מילה דכתב ג"כ 'וכל יום ויום שיעבור עליו משיגיל ולא ימול את עצמו הרי הוא מבטל מצות עשה', [ולא כתב 'בכל רגע']. אולי גם שם הטעם לפי מאי דקיי"ל דמילה שלא בזמנה ג"כ אינה נוהגת רק ביום, וא"כ ג"כ הטעם כנ"ל, [דלא היה לו לעבור רק פעם אחד, אבל כיון דמשעבר היום הרי הוא מסתלק מן המצוה, דלילה לאו זמן מילה הוא, לכן כל יום עובר עבירה מחדש].

הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס ברכות כב:) חילק באופן אחר, דבמילה, כיון דכל היום כשר למילה, לכן לא חשיב הפסק, ואינו נחשב 'מעביר', וז"ל: קשה בהך דכל היום כשר למילה אלא שזריזין מקדימין, מדוע קרינן ליה רק זריזות, ולא קרינן ליה העברה אם אינו מל מיד בבוקר. ואין לומר דאיחור זמן לא מקרי העברה, דהא בגמ' (מגילה ו: 'אמר לענין שנה מעוברת סבירא דאין מעבירין על המצות לענין לקרות המגילה מהאי טעמא ב"ד שבאדר ראשון, ולא ב"ד שבאדר שני, ואף דהוא רק איחור זמן לחוד. ואולם החילוק בזה פשוט, דהעברה הוא רק אם מסתלק מן המצוה, ועל כן במילה דכל היום כשר למילה, ואין מסתלק מן המצוה כשמל באיחור, דכל רגע ורגע הרי יכול למול, לכן קדימת המילה בבוקר הוא רק זריזות, אבל אינה העברה, שהרי אינו עובר ומסתלק מן המצוה. ואך בההוא דמגילה דאם לא יקרא ב"ד שבאדר ראשון, אזי הו"ו וכל שאר הימים עד י"ד שבאדר שני הרי אין ראויים לקריאה, ועל כן כיון שיש זמן בנתיים שאין ראוי למצוה, נמצא שהוא מסתלק מן המצוה, שפיר הוא העברה, וכבר הזכרתי מזה בציונים לתורה כלל (ח"פ) עכ"ל. ולפי דבריו נמצא דאיכא משום 'אין מעבירין' אם אינו מברך שהחיינו בשעת עשיית הסוכה, כי בין עשיית הסוכה, ובין ישיבה בסוכה, איכא הפסק וזמן שאי

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים

עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המוכרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonny@gmail.com

הופיע

ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר
וצוקללה"ה קודם
פטירתו שאם ילמדו
בספרים שלו, יהיה
לטוב ולעזר גם אחר
פטירתו ממש כמו
בחיים"

(אריך עבי עזרת עמי רמ"ב)

מלוט מותוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם
מדי שבוע בשבוע

שבת שהוא על השביתה, כולל הכל, וזה דשלים
מכל סטירין מכל השש קצוות וכל המדות. וכן
הנשמה יתירה דשבת שהוא חלק אלוך ממעל,
נקרא ג"כ 'שבת', והיא ג"כ כל שלימו בה, ומעין
עוה"ב שאין שליטה ליצה"ר בה. ועל כן הוא אז
במנוחה שלימה. וכפי מה שהכין עצמו בעמלו
בעבודת ה' בששת ימי המעשה, כן הוא הרגשתו
המנוחה ביום השבת.

ועל כן תיקן הבעש"ט לומר הודו בערב שבת
במנוחה סמוך לפנות ערב, כי אז יוצאים
מהטירדה למנוחה וניחא, דוגמת עובדי ימים
והולכי מדברות כשבאים לישוב צריכים
להודות, דכ קבע השי"ת להנהגת האדם. ועל
דרך שברא יום ולילה דלא ישובתו להיות חושך
ואח"כ מאיר, ועל דרך שנאמר 'שבע יפול צדיק
וקם'. והשבת הוא קודש, והשי"ת מכניס אז
קדושה באדם, כמו שנאמר 'לדעת כי אני ה'
מקדשכם'. ומגיע לניחא מעצבו בימי החול
דכתיב 'בעצבון תאכלנה', וכמו שאמרו (ב"ר
יא:א) עה"פ 'ויברך את יום השביעי', דברכת ה'
תעשיר ולא יוסיף עצב עמה, ורצה לומר
הקלות דאדם וחוה שהוא בעצבון, ובשבת אין
להם שליטה.

והנהגת האדם להיות הולך תמיד ממדריגה
למדריגה, המסע בימי החול, והחניה והמנוחה
אח"כ ביום השבת. וזהו ג"כ שהיו תוקעין בערב
שבת לקבלת שבת, כי התקיעה סימן החניה
להקהיל, ובתקיעה ראשונה דערב שבת היו
מקהילין העם שבשדות שהיו צריכים להכנס
יחד כמו שאמרו (שבת לה:). ושם אמרו דבבבל
שובתין מתוך מריעין מנהג אבותיהם בידיהם.
נראה דמשגלו לבבל היו מקבלים השבת מתוך
צער ויגון על שגלו מעל שולחן אביהם, ובארץ
ישראל תוקעין תקיעה תרועה תקיעה, שהם נגד
שלושה אבות שהתרועה שבין שתי התקיעות
הוא על מדת פחד יצחק לפחוד ולירא מהשי"ת.
אבל פחד זה הוא בא מתוך שמחה ומושך אחריו
שמחה, וכמו שאמרו (תנא דבי אליהו רבה פ"ג)
אני יראתי מתוך שמחתי ושמחתי מתוך יראתי.

לע"נ הג"ר הג"ר שמואל יצחק הילמאן ב"ר אברהם חיים זצ"ל
יא"צ יח סיון

**והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני
האדמה.** ובספרי דרשו 'מכל האדם אשר על פני
האדמה, ולא מאבות'. ויש לומר הכוונה, דנהג
בכל מדה ומעלה טובה, טבע האב גורם לבנו,
ועל דרך הפסוק 'מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו
אחריו', אמנם במידת עניויות, אדרבה, אם יש לו
שורש טוב, יוכל להתגאות, כאשר אמרו (נדרים

פא:): מפני מה בניהם של ת"ח אין מצויין בהלכה, כדי שלא יתגדלו על הציבור.
ופירש הרא"ש, דמתוך שהם ואבותיהם לומדי תורה, ירצו להשתרר על הציבור.
וזה הכוונה 'עניו מאד מכל האדם, ולא מאבות', שמדה טובה זו של עניויות, אין
יורשים מהאבות, כי אדרבה, מי שיש לו אבות גדולים, יותר עלול לגאווה.

לזכות והצלחה ש.ב.ש.

בהעלותך את הנרות. בפירש"י שצריך להדליק עד שיהיה השלהבת עולה מאליה.
ומובא בספרים דזה רמז על אור התורה 'כי שפתי כהן ישמרו דעת'. והנה יש ב'
אופנים למזכיר רבים: א) המוכיח לערב רב, שאין בו ריח יראת שמים, רק מרוב
מוסר ששומע מהמוכיח שב, וזה דומה לדבר שהוא קר בטבע, וע"י אש מתחמם,
אמנם כאשר מסתלק האש אז מצטנן והלך. ב) המוכיח לישראל, וזה כמו שמן נופט

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוט מותוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג"ר שלום איזון זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלילה
של מרן בעל החזון
יחזקאל, הכריז:
"נצטייתי מאת רבינו
לפרסם שהנטיח שיטליין
טוב למי שילמדו בספריו,
וכן למי שיפיק את חידושי
תורתו"

(רכבות אמרים אורח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המוכרות
הפצה ראשית: גרינפלד
718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonny@gmail.com 732.510.0560

מדריגה, ואז הוא בטירדה, וכשמגיע
להמדריגה הוא בנחת. וזה כל האדם כל ימי
חייו, בימי המעשה הוא בטירדה, והוא
הכנה לבוא לשבת, דמי שלא טרח בערב
שבת מה יאכל בשבת. ובמדרש איכה
(פתיחתא י"ז) דהגוים אומרים דיהודים כל
מה שטרחו בששת ימי המעשה אוכלים
בשבת. וכן הוא גם ברוחניות, דכפי מה
שהאדם מתקדש ומכין עצמו בששת ימי
המעשה, כן הוא מרגיש הקדושה בשבת.
ובפרי עץ חיים כתב דביום רביעי חמישי
וששי דקמי שבתא מכין לקבלת נפש רוח
נשמה ע"י שמתקדש במחשבה דיבור
ומעשה. וימי ראשון שני שלישי דבתר
שבתא, הוא השארת קדושת נפש רוח
נשמה דשבת העברה במחשבה דיבור
ומעשה, עכ"ל. ובאמת גם השלושה ימים
דבתר שבתא ע"י הקדושה שבהם משבת
העברה, הם מוסיפין קדושה בשבת הבאה,
ועיד"ז יוכל ג"כ לקדש השלושה ימים
דקמי שבתא לקבל תוספת נפש רוח

נשמה. ויש לומר דעל כן אמרו (שבת קיח):
'אלמלי שמרו שתי שבתות כהלכתן מיד
נגאלין', 'כהלכתן' היינו בקבלת הנשמה יתירה
כראוי בכל מדריגותיה, שהוא ע"י שמירת
השבת כהלכתו וכראוי בכל פרטי דקדוקיו.
וע"י שבת הראשון נשאר הקדושה לימי
המעשה שאחריו, ויש לו הכנה דרבה יתירה בימי
המעשה, ועיד"ז זוכה לתכלית השלימות
דקדושת שבת בשבת השניה ולהיות נגאל
לגמרי מהשאר שבעיטה ושיעבוד מלכויות
דענינם אחד, דכפי התגברות היצה"ר והשאור
בלב איש יהודי, כן הוא התגברות מלכות ממלכי
האדמה אשר כוחם מאותו הכח דרע שנתגבר
בנפש היהודים באותו דור וזמן.

ויש לומר דעל כן לא אמר להם משה מצות
השבת עד ערב שבת, כשנכפל להם לחם
יומיים, אף שנצטוו כבר ביום ראשון, דאז שלא
היה שבת קודם, לא יכלו לקבל תוספת קדושת
נפש רוח נשמה בשלושה ימים דקמי שבתא,
כיון שלא היה בשלושה ימים הראשונים
השארת קדושה משבת העברה, ולא יכלו
להכין בכל ימי החול, וסגי בהכנה דערב שבת
'והכינו את אשר וגו' שאמר להם אשר תאפו
אפו, דסעודת שבת צריך הכנה מערב שבת ותו
לא. אבל השי"ת אמר לו אחר כך 'עד אנה
מאנתם', כלל גם אותו על שלא הגיד להם מיד
ביום ראשון, דהיה מועיל להם הכנת ששת ימי
המעשה שלא היו הולכים עוד ללקוט בשבת.
ומצות 'זכור את יום השבת לקדשו' הוא ג"כ

בכל ששת ימי המעשה, (ועל דרך דסבירא ליה לשמאי בביצה טז. מחד בשבין
לשבתך, והלל לא פליג על זכירה בלב מיתה), להיות לבו נוהה ומשתוקק להגיע
לקדושה זו. וכל ששת ימי המעשה הוא בעמל ויגיעה, וכשבא שבת בא מנוחה.
ויש לומר על דרך שאמרו בגמרא לשון 'נח נפשיה' על פטירת האדם, כי כל ימיו
שהוא חי הוא טרוד במלחמת היצה"ר ויגיעת הנפש בקבלת עול תורה ומצוות, כמו
שאמרו (ע"ז ה:): 'לעולם יהיה כשור לעול וכחמור למשו' וכו', וזהו גם למקבלים
עול תורה בלבד, כל שכן כשיש עליהם גם עול מלכות ועול דרך ארץ, ובפטירתן 'נח'
נפשיה. וכן בהגיע שבת דנחמם מציצה"ר ע"י הנשמה יתירה שמוזב בזוהר (ח"ב
פח:): דכל שלימו בה, וכדוגמא דעוה"ב, ובגין כך נקרא 'שבת', מהו 'שבת', שמה
דקוב"ה, שמה דאיהו שלים בכל סטירין, ע"ש. פירוש דשבת אין שם ליום, דאין
היום שובת, אלא הקב"ה שבת בו ממלאכתו אחר שכילה מעשיו וראה דהכל טוב
מאד. וכל השמות דהשי"ת מורים על מדותיו, כל שם למדה ידועה כידוע, אבל

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

פעם סיפר מרן הגר"י אברמסקי, שדיבר עם רבו מרן הגר"ח אודות הקץ שנרמז בדברי הגר"א מוויילנא, וסיפר מרן הגר"ח, שפעם בא ת"ח אחד אל מרן הגר"ח מוואלוזין, ואמר לו שגיע ומצא את זמן הקץ הנרמז בדברי הגר"א, אך כיון שהגר"א עצמו כותב שמי שידוע לא יגלה זאת, הוא אינו יכול לגלות. ואמר מרן הגר"ח מוואלוזין, שבשמחתו של ת"ח זה בידיעתו את הקץ, מוכח שאכן הוא אינו יודע את הקץ האמיתי, [דבמזמון הגר"ח מוואלוזין עד ימי הגר"ח עבר זמן רב]. והוסיף הגר"ח מבריסק שמדברי הגר"ח מוואלוזין משמע שהוא ידע מתי יהיה הקץ האמיתי. [ופשוט הדבר שהכוונה היתה לקץ של 'בעיתה' שיש לו זמן קבוע, אבל הקץ של 'אחישה', הרי עליו אומרים אנו באני מאמין 'אחכה לו בכל יום שיבוא'].

והוסיף מרן הגר"י זצוק"ל שאחר כך דיבר עם רבו מרן הגר"ח מבריסק, שלכאורה קשה איך ידעו בבירור שהגר"א ידע באמת את הקץ, הרי גם רבי עקיבא טעה כשחשב שבר כוכבא הוא המשיח, וא"כ גם הגר"א עלול לטעות. וענה על כך מרן הגר"ח מבריסק בטוב טעם, כי הטעות של רבי עקיבא היתה טעות באדם, בחשבו שבר כוכבא הוא המשיח. אך קץ הגאולה של הגר"א אינו מי יהיה המשיח, אלא מתי הזמן שמחייב את ביאת המשיח, ובחשבון הזמן לא שייכת טעות.

באותה הזדמנות אמר מרן הגר"י בשם מרן הגר"ח מוואלוזין בביאור ה'יהי רצון' שלאחר סדר העבודה ביו"כ 'שנת שלום ושלחה', שנה שתולכנו קוממיות לארצנו, שנה שלא תפיל אישה פרי בטנה, שנה תעלינו שמחים לארצנו, ודקדק מהי השייכות של התפילה שלא תפיל אישה פרי בטנה לתפילה על הגאולה. ואמר מרן הגר"ח מוואלוזין שבכל דור ודור ישנו אדם אחד הראוי להיות משיח, ואם הדור אינו ראוי והוא אינו בא, הרי הוא בבחינת 'נפל'.

אשר בשרשו כח האור, רק חסר נר להדליק, וכאשר בא אור צדיקים, אז נר לאחד נר למאה, ואז דולק ומאיר מעצמו בטבעו. על כן רמז לו בזאת המנונה [שלא לקרב עוד הערב רב, רק לדרוש רק לבני ישראל], שיהיה כל הנרות משורש אחד וידליק באופן שיהיה השלהבת עולה מאליה, ולא ידרוש עוד על עצים ואבנים והיינו לערב רב.

ועל זה אמר 'ויעש כן אהרן', שבח גדול הוא, מלמד שלא שינה, והיינו שלא לקבל עוד ערב רב לקרובם לתורה, 'כאשר צוה ה' את משה' שלא לקבל הערב רב (עי' זוה"ק ח"ב קצא). וזה ג"כ הרמז, כי אם מלמד לבני ישראל כנה"ל, אז מ'תלמידי יותר מכולם', כי הם נרות בעצמן, רק צריך להדליק אותם, והם מאירים, ועל כן הם תלמידים המחכים רבותם. משא"כ ערב רב לאמר לחסר ויזרח בתמיה, על כן נרמז 'אל מול פני המנונה יאירו' שבעת הנרות, רמז כי המה יאירו ג"כ לנר התווך.

לע"נ הגד"ר שמעון אפרתי ב"ד יקותיאל זצ"ל יא"צ י"ז סיון

צירוף כדי אכילת פרס. תנן בכריתות (דף יב:), דהאוכל חצי זית וחזר ואכל חצי זית ממין אחד חייב, וכמה ישהא האוכלן ועדיין יצטרפו יחד? כאילו אוכל קליות, שמשערים כאילו התפורר הכזית לחתיכות קטנות בגודל של קליות, ואוכל אותם אחת אחת. ואם לא שהא באכילתם יותר מהזמן הזה הרי הם מצטרפים, דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים: לעולם אינו חייב על אכילתם עד שישא מתחלה ועד סוף האכילה לא יותר מכדי אכילת פרס.

וכתבו התוס' (שם ד"ה מתחלה), וז"ל: מתחלה ועד סוף כדי אכילת פרס, מהכא משמע דלתרי גוויי מיירי שיעור פרס, חדא לענין הפסקה, שאם הפסיק בין אכילה לאכילה כשיעור פרס אין מצטרף, וחדא כדאמר' בעלמא (פסחים דף מד.) שאם נתן כזית תרומה בשיעור פרס דחולין ואכלן שהוא חייב עליה, עכ"ל. וכוונתם, דיש שני ציורים שהוא חייב על אכילת כזית בשיעור אכילת פרס: א) כשאוכל כזית איסור כשהוא לבדו ואינו מעורב עם אוכל אחר אלא שמפסיק באכילתו עד זמן שיעור אכילת פרס. ב) כשיש כזית איסור כשהוא בתערובת עם היתר, וכשאכל שיעור פרס מהתערובת נמצא שאכל כזית מהאיסור.

ומשמע בתוס' שמהמשה יש ראייה שאכילה בכדי אכילת פרס מצטרפת

פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

והאספסוף אשר בקרבו התאוות תאוה. י"ל לפי מה שאמרנו חז"ל (יומא עה.) שהמן טעמו בו כל מיני טעמים, חוץ ממה דחשיב קרא הקשואים וגו', וענינו הוא מה שאמר הכתוב (דברים חג:) 'ויאכילך את המן וגו' למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם', כי כל הטעמים הוא משפע הוירד מן השמים, אלא שהם מתחלקים בלבושים בבהמות ועופות בפרי עץ ופרי אדמה, ובמן היו כל הטעמים מן השמים כלולים בלבוש זך כעין הבודלה, וזה שאמר 'כי לא על הלחם לבדו' שהוא מלבוש עב והוא מקללות אדם הראשון 'כזעת אפך תאכל לחם', וכן שאר מיני טעמים, כי כל הסעודות נקרא בשם 'לחם' כדכתיב (דניאל ה:א) 'בלשאצר מלכא עבד לחם רב', והודיעם במן כי אין החיות בלבושים העבים, אלא מן השפע שהוא מוצא פי ה'.

ונראה ש'מוצא' הוא לשון מזון, כדכתיב 'מצאנו בארץ מדבר', והוא המזון הנשפע מאת ה' שכל הטעמים היו כלולים במן, וזה שאמר הכתוב 'וטעמו כצפחית בדבש', והיא דקיי"ל דכל מיני פירות הנטגנים בדבש מברך עליהם הברכה הראויה לכל פרי, ולא לדבש, (כדאיתא באו"ח סי' ר"ב סי"ג), וכן היו כל הטעמים רוחניים, אף שהיה להם לבוש זך כדי להמתיקם להיות ראויים למאכל אדם, [כעין הדבש, מ"מ זה היה טפל לטעם הרוחני, וע"י טעם הרוחני] טעמו כל הטעמים שבה. והוא הענין שאחז"ל (שבת קיט.) במאכל שבת, שכל מי ששומר שבת טועם בו טעם שבת, כי טעם שבת הוא דבר רוחני מאוד, כמ"ש (ביצה טז.) שניתן בצנעה, והוא מתחלק לכל אחד כפי זכות נשמתו, וכן היה במן, כל אחד היה טועם בו טעם רוחני כפי זכות נשמתו, וזה שאמר 'איש כפי אכלו', פירוש לפי מעלת אכילתו, כמ"ש חז"ל (יומא עה:) 'לחם אבירים' לחם שהמלאכים אוכלים, כי הגדולים היו טועמים בו טעם רוחני זך כמו שנזונים בהם המלאכים, והוא המבואר בזהר בפרשת בשלח 'שטו העם ולקטו, מה שטו, שטותא היו נסבי לגרמיהו וכו' מה אטרח ליה כל האי אלא דאינון לא היו בני מהימנותא'. דלא היו טועמים בו כל הטעמים שם רוחניים, אלא נתעבה להם בלבוש עב שהוצרכו לטחון ברחיים ובמדוכה ובפרור.

ואפשר לפרש הא דאמר 'וטעמו כטעם לשד השמן', לפי מאי דקיי"ל (או"ח סי' ר"ב ס"ד) גבי שמן, שכונתו בשביל השמן, אף שהוא שותה ע"י האינגרון, שמן עיקר, והוא דמיון אנשים שלא היו מבינים ומאמינים, רק למלאות רעבון נפשם, היה הלבוש עיקר והיו צריכין לתקן אותו, וזהו 'כמו לשד השמן' שהוא לחלוחית השמן. וזה שאמר 'והאספסוף אשר בקרבו התאוות תאוה' שהוא הערב רב, שבאמת לא היו טועמים בו [אלא] טעם עב להשביע אותם מרעבן, וזהו 'התאוות תאוה' [לטעום טעמים נוספים]. אבל בני ישראל שהיו טועמים בו כל הטעמים שרצו, וכל שכן טעם בשר, אלא שרצו לאכול אותו בלבוש גשמי הנראה לעינים גשמיים, וזה שאמר 'בלתי אל המן עינינו', שאין רואים בעיניהם הגשמיים אלא 'כזרע גד'.

בשני האופנים. וכן בשו"ת הרא"ש (כלל ט"ז שאלה ב') הביא ראייה מהמשה דכזית חלב שנתערב בהיתר ואכל מן התערובת כזית חלב בכדי אכילת פרס חייב.

וקשה, מהיכן למדו ממשנתנו את הדין שאכילת כזית בכדי אכילת פרס בתערובת מצטרפת, הרי דברי המשה "כמה ישהא באוכלין" מתפרשים בפשטות על האוכל כזית איסור שאינו בתערובת. וע' בתוס' בנזיר (דף לו: בד"ה נזיר) שאכן כתבו דמהמשה אין ראייה שחייב גם על כזית חלב בשבת תערובת, עכ"ד.

ותיז' הגר"י ענגיל (לקח טוב כלל ט' אות ו') בהקדמת קושיא, דאיך חולקים ר"מ וחכמים מהו שיעור צירוף של אכילה, הרי בדבר שהוא הלכה למשה מסיני כתב הרמב"ם (פ"א מהלכות ממרים ה"ג) שאין מחלוקת, ושיעור כדי אכילת פרס הוא הלכה למשה מסיני. ותיז', דדברי חכמים נאמרו הן לענין האוכל כזית בפני עצמו והן לענין האוכל את האיסור כשהוא בתערובת, ור"מ מודה לחכמים שכשאוכלו בתערובת שהשיעור הוא בכדי אכילת פרס - ועל זה נאמרה ההלכה למשה מסיני, ורק אם אוכלו בפני עצמו סובר ר"מ שהשיעור צירוף הוא בזמן של אכילת קליות. ולפ"ז המחלוקת במתניתין היא באוכלו בפני עצמו, אלא דמזה גופא דחולקים ר"מ וחכמים, מוכח דיש אופן אחר דבו אינם חולקים דהיינו כשאוכל את האיסור בתערובת דאז מודה ר"מ שהצירוף הוא בכדי אכילת פרס. וכיון שכן נמצא דגם ר"מ מודה שיש שיעור צירוף של בכדי אכילת פרס, וזהו שהוכיחו התוס' ממתניתין שגם באוכל בתערובת הצירוף הוא בכדי אכילת פרס.

לזכות אלעזר חיים בן הינדא להצלחה בכ"ע

ויהיו אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם. הגמ' בסוכה (דף כה.) אמרו: נושאי אורנו של יוסף היו דברי ר' יוסי הגלילי. ויש לומר דנרמז זה בתיבות 'נפש אדם' גימטריה תע"ה, על דרך הכתוב גבי יוסף 'והנה תעה בשדה'. והנה ר' עקיבא אומר מישאל ואלצפן היו שהוציאו את נדב ואביהו. וגם זה מרומז בקרא, דתיבות 'נדב אביהו' עם הכולל, עולה במספר קטן כמו 'לנפש אדם' במספר קטן.

ויהיו אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם וגו' ויקרבו לפני משה ולפני אהרן וגו' אנתנו טמאים לנפש אדם למה נגרע וגו' ויאמר אליהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם. יש לדקדק כמה דיוקים: א) אומר 'לנפש אדם', וכי לא מספיק באומרם 'טמאים'. ב) הלשון 'נגרע' כבאים בטענה, היה להם לשאול מקודם אולי מותרים הם לעשות הפסח. ג) אריכות הדברים עמדו וגו', היה להם להשיבם אשאל מה'.

תולדות הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

כניסתו לחסידות והשינוי שהתחולל בו, הפליאו את כל אלה שידעוהו מימי הנעורים כמתנגד גמור לחסידות, בין כתביו שנשארו אחרי פטירתו, נמצאה חליפת מכתבים שהיתה בינו ובין חבר נעוריו רב מקריזבורג, אשר כתב אליו בפרק זמן ההוא, ושאל אותו 'אם אמת אשר שמעתי עליך כי נעשית לחבר אל הכת, הלא אכירך מנעורך לאיש אמונה, ובעצמך אמרת לי כי מדין הגמרא אסור להתחבר עם החסידים, ולכן לא אדע אם שמועת שוא שמעתי, כי שקר ענו בך זדים, או אתה הנך יצאת מישרך, ואם הוא כפי האחרון, והוא לא לפחות להיטיב עמדי לכתוב לי מה זאת החסידיות למען אדע גם אנכי באר היטב מה טיבה של זו ושל מעריציה.

ועל זאת השיב לו רבי צדוק: 'אמת הדבר כי נעשיתי לחסיד, אבל גם לא יצאתי מישרתי, כי משפטי על דבר החסידות בימי נעורי היה עוד טרם חקרתי וראיתי בעיני, ולכן היה מוטעה, ומטעם הזה אם אתה שואף להכרה אמתית במהות החסידות, שמע לעצתי לנסוע לרב, ותשפט מחקר לבך וממראה עיניך ונוכחתי. וכך עברו עליו שנים של תורה ועבודה מתוך השקט ושלוה, כי לחמו נתן לו ומימיו נאמנים על שלחן חותנו, אך ימי השלוה לא ארכו, ולפתע פתאום נהפך עליו הגלגל, וימי אשרו נערכו עליו, לפתע פתאום מת חותנו לבלי להשאיר אחריו כל הון, וישאר האברך עם אשתו הענוגה בלי משען לחם, אמנם בקשו חסידים אנשי שלומו לתמוך בו, אולם הוא סירב לקבל תמיכה מיד מי שהוא, וכן גם אשתו הצדיקה לא רצתה ליהנות ממתנות בשר ודם, היא פתחה לה חנות קטנה של בגדים ישינים, ומזה התפרנסו בדוחק, והיו שמחים בגורלם. האשה אמיצת הלב העמיסה ברצון על שכמה את עול הפרנסה כדי שבעלה יוכל לשבת על התורה והעבודה, כה העריכה את בעלה הגאון והוקירה את תורתו, ולא נתנה לו לקבל שום משרה ולעשות תורתו קרדום לחפור בו. לא הספיק האברך להתאושש אחרי מות חותנו, והנה אסון חדש התחולל, בשנת תרי"ד נסתלק רבו האהוב והנערץ האדמו"ר מאיזביצא, רק שבע שנים זכה להסתופף בצלו, והנה נלקח השמימה, עתה נשאר לו עוד חברו כאח לו הרה"ק ר' יהודה ליב אייגר בעל 'תורת אמת', מעתה נתקשרה ידידותם ביתר שאת, ולא זה ידו מתוך ידו כל השנים.

וכדי ליישב נקדים אומרים (סוכה נב.) שיש ליצה"ר ז' שמות, הקב"ה קראו רע, דוד קראו טמא, גם אמרו שם כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו. ולפ"ז נוכל להכניס בפסוקים אלו רעיון חסידי נפלא, דהנה אמרו (סוכה כה.) דאלו האנשים היו נושאי ארונו של יוסף, והכוונה נוכל לומר על פי הידוע מספה"ק דיוסף הוא מדת היסוד, וכל השומר ברית קודש הוא מבחינת יוסף, וידועים דברי הרה"ק הרבי ר' בונים מפשיסחא זצ"ל עה"פ 'הגדתם לאבי את כל כבודי, שיוסף הודיע לאביו שיכול לקבל כבוד ולא להתפעל מזה להשיג ח"ו גאון.

והנה אנשים האלו שהיו שומרי ברית קודש בחינת 'יוסף', מעידה תורתנו הק' עליהם שיצה"ר הנקרא 'טמא', ושעיד"ז נקראים טמאים, לא היה חסרון משלהם, אלא 'לנפש האדם' היינו בשביל הרצון 'לנפש' של 'אדם' הראשון שרצה לאכול ואכל מעץ הדעת, ועיד"ז הכניס יצה"ר הטמא ללבו של כל אדם אפילו לצדיקים גמורים, ואדרבה עוד הוא גדול אצלם מבאחרים. ושאלו למשה רבינו ע"ה 'למה נגרע', פירוש מדוע יהיה ליצה"ר שהקב"ה קראו 'רע' שליטה עלינו לטמא אותנו. והשיב להם משה רבינו, דהקושיא של 'צדיק ורע לו', הוא מקושיות שאינו יכול להשיב, אלא השי"ת בעצמו, אך אני מצדי יכול ליתן לכם עצה: 'מה' תתלבשו במדת ענוה בבחינת 'נחמנו מה', ואז 'צוה' יתלווה מלשון צוותא, 'ה' לכם', כדכתיב 'אני את דכא ושל רוח', ואז לא תפחדו מיצה"ר. ובהא התשובה מאתו יתברך שיעשו פסח שני, וידוע

החילוק דפסח ראשון הוא מבחינת אתהפכא, דחמץ נתבער מהבית ונהפך הבית לשליטת יצר הטוב הרמוז במצה, אבל פסח שני בחינת אתכפאי, שחמץ ומצה בבית, ואעפ"כ חמץ שהוא יצה"ר בטל ליצר טוב ואינו מסית עוד, כן יהי רצון שנזכה לזה, והבן שנתיישבו כל הפסוקים.

וכתב החזון יחזקאל זי"ל: ואם תאמר לשיטת הרמב"ם דהא שיכולים למחות בחנות שבחצר היינו משום שהמית קולם של הנכנסים והיוצאים אינה מניחה להם לישן, מאי שנא דבחצר אחרת שרי.

ויש לומר שהרמב"ם סובר כי משום קול הנכנסים והיוצאים אינו בחיוב הרחקת החנות מדין 'זקי שכנים', דזה שנותנים עליהם קולם והמולתם, אינם 'גירי דיליה'. ולא דמי להא שכתב הרמב"ם (שם פ"א ה"ה): 'מי שהחזיק לעשות מלאכת דם או נבלות במקומו, ויבואו העורבים בגלל הדם ויאכלו, הרי הם מצרים לחברו בקולם וצפצופם, אם היה חברו קפדן או חולה שצפצוף הזה מזיקו, חייב לבטל אותה מלאכה'. דשאני התם שהעורבים אינם בני דעת, ודרכם בצפצוף, וכיון שבגלל מעשיו בעסקי דם ונבלות באים העורבים שדרכם לצפצף ומתכנסים שם, ומהכא הם מזקי לחברו בצפצופם, הוי שפיר גירי דיליה לענין הרחקה, שהרי הוא המסבב במקום זה עצם הגירי דמזקי.

אבל אלה הקונים הנכנסים אל החנות והיוצאים ממנה, אין טבע הענין של כניסתם ויציאתם מחייב שיעלו המולה, ואם הם נותנים עליהם בקולם, אין זח גירי דיליה, ולכן מדין 'זקי שכנים' לא היה חייב בהרחקת החנות, אך בני החצר שהם שותפים עמו בחצר, או בני המבוי שהם שותפים עמו במבוי, יכולים לעכב עליו מדין 'שותפות', משום דאדעתא דהכי נשתתפו.

והיינו דהני הכא בתוספתא 'כשם שבני חצר יכולים למחות זה על ידי זה בחצר של יכולים למחות זה על ידי זה בחצר של שותפים', כלומר מדין 'שותפות', כך בני מבוי יכולין למחות זה את זה במבוי השותפין, כלומר, מכא אותו דין שותפות שיכולים למחות בחצר השותפים, יכולים נמי למחות במבוי השותפים.

ליכות מ.ב.ה. להצלה בכל מעשי ידי, ושמידה עליונה

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות. לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו וכו', אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק את הנרות. ונתקשו המפרשים דאיה ניהום ניהם את אהרן, הא הנשיאים הקריבו קרבנות שיש בו הרבה שויות, ואילו הנרות הוא דבר קטן, וא"כ במה התנחם אהרן. וגם מה שאמרו להגיד שבחו של אהרן שלא שינה צ"ב, דמאי הרבותא.

ונראה לענ"ד, דהא מבואר בחז"ל דבששת ימי בראשית ברא הקב"ה אור גדול, וראה הקב"ה שהרשעים יכולים להנות מאור הזה, וגנז האור לצדיקים לימות המשיח. והמקובלים אומרים שאהרן הכהן במה שהיה מדליק ומיטיב את הנרות המשיך האור שגנזו הקב"ה למנורה שיאיר בבית המקדש. וא"כ הא אהרן היה יכול לשנות בזמן הדלקת הנרות, דהא מצינו צדיקים גדולים שברוב הדביקות והתלהבות היו מאחרים התפילה, ואהרן הכהן עשה כל הכנות והדבקות לפני עשיית המצוה, ואם היה משהו משנה ברוב דביקותו, לא היה פועל להביא ולהמשיך האור של ששת ימי בראשית להאיר במנורה, וא"כ זהו שבחו של אהרן שזכה בכל הכח והתלהבות ודבקותו בהשי"ת לעשות בדיוק הכל בזמן כמצותו, ובזה זכה להמשיך להאיר במנורה האור מששת ימי בראשית שהיה גנוז לצדיקים לעתיד לבוא.

וא"כ לפי"ז יתורץ הקושיא איזה ניהום ניהם את אהרן, אבל כפי שביארנו זכה לעשות הרבה יותר ממה שהנשיאים עשו, דהא זכה להביא ולהמשיך האור הנגנז מששת ימי בראשית לתוך המנורה להאיר, וא"כ זכה יותר ממה שהנשיאים עשו, וזה מה שהשי"ת אמר לאהרן חייך שלך גדולה משלהם.

ליכות ולרפ"ש י.ע.ב.

חנות שבחצר יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן מקול הנכנסין ומקול היוצאין. בתוספתא (ב"ב פ"ב ה"ה): כשם שבני חצר יכולין למחות זה על ידי זה בחצר השותפין, כך בני מבוי יכולין למחות זה את זה במבוי השותפין. וכתב החזון יחזקאל שם, וז"ל: לכאורה יש לדקדק הלא מהלשון 'בני חצר יכולים למחות זה על ידי זה', משמע שפיר שבחצר של שותפים מיירי הכא, ולמה ליה להוסיף ולמיתני 'בחצר של שותפים'. ונראה דלכא הוסיף ותני 'בחצר של שותפים' ו'במבוי השותפין', לאשמועינן דהא שיכולים לעכב זה את זה אינו מדין 'זקי שכנים', אך מדין 'שותפות', עכ"ל.

וכדי לבאר הדברים יש להקדים מה שנחלקו הרמב"ם והרמב"ן בפירוש הא דתני במשנה (ב"ב כ:) 'חנות שבחצר יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן מקול הנכנסין ומקול היוצאין'. הרמב"ן שם כתב וז"ל: הא דתנן במתניתין 'איני יכול לישן מקול הנכנסין ומקול היוצאין', לישנא בעלמא נקט, אבל משום שמרבה עליו את הדרך הוא שיכול למחות בידו, ולכן אמר אביי שאם היתה חצר אחרת מותר, עכ"ל. וכוונתו, דאי טעמא דמילתא שיכולים למחות שלא יעשה חנות בחצר היינו משום שקול הנכנסים וקול היוצאים אינו מניח לו לישן ויש בזה משום זקי שכנים, א"כ אפילו בחצר אחרת נמי יכול למחות. אלא על כרחך דהא שיכול למחות הוא משום שמרבה עליו הדרך, וזה לא שייך בחצר אחרת.

אבל הרמב"ם (פ"ו זקי שכנים ה"ב) העתיק המשנה ככתבה וכלשונו 'חנות שבחצר יכולים השכנים למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול הנכנסים ומקול היוצאין'. הרי לדידה עיקר הטעם שיכולים למחות היינו משום שהנכנסים והיוצאים אינם מניחים לו לישן.